

Nivåmätning vid plankdämmen, Veberöd

Delrapport 2, mars 2026

Sedan föregående avläsning i januari 2025 har det varit ett ovanligt nederbördsfattigt år utan några dramatiska nederbördshändelser. Vi har därför avvaktat med att läsa av nivåmätarna fram till den 24 februari 2026. I samband med snösmältning i kombination med regn hade vi då en ”förhoppning” om höga flöden, men avsmältningen skedde relativt långsamt och gav inte upphov till några drastiska flöden. Vid fältbesöket i februari var fyra av de sju mätarna fastfrusna i sina rör och kunde inte avläsas. Mätaren vid dämmet i bäcken (se figur 1) hade dessutom vält och var fastfrusen i isen.

Den 9 mars gjordes ett nytt fältbesök där resterande mätare lästes av och röret som hade vält återställdes.

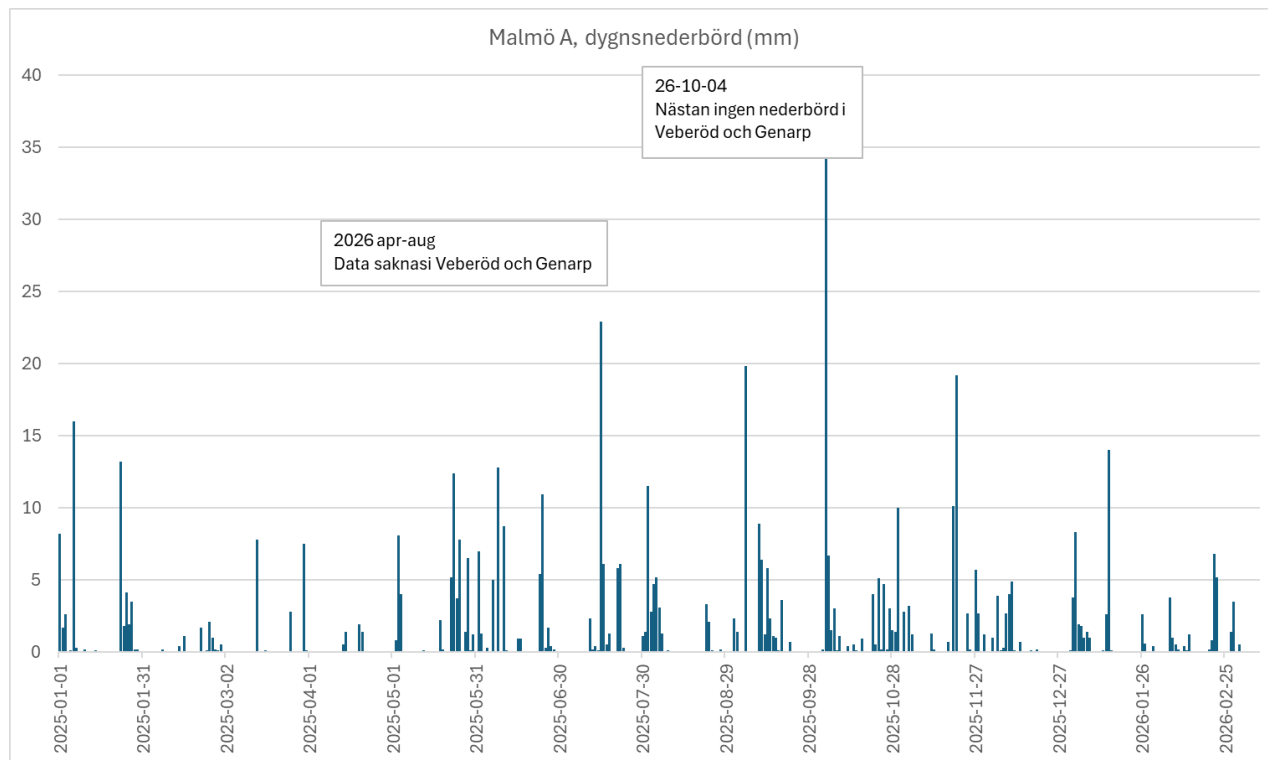

Figur 1 Mätvär vid bäcken vält och fastfruset

Figur 2 Mätvär vid bäcken återställt

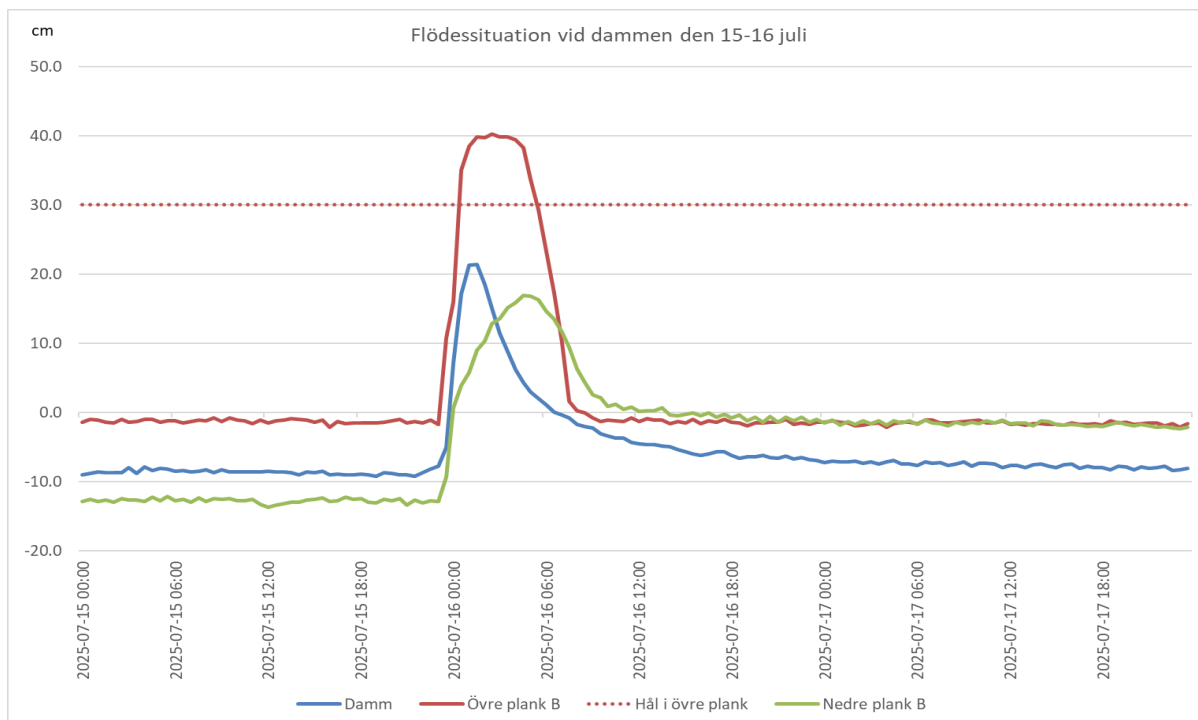
Under året som gått sedan föregående redovisning (t o m 2025-01-21) finns endast ett två tillfällen då dygnsnederbörden varit större än 20 mm (Station Malmö A, se figur 3). Den 4 oktober registrerades 35 mm över Malmö, men samma dag noterades endast 1 mm över Veberöd. Detta regn var alltså mycket lokalt eller passerade endast de västra delarna av Skåne. Det finns inte heller något i avlästa nivådata som tyder på några signifikanta flöden i åtgärdsområdet denna dag.

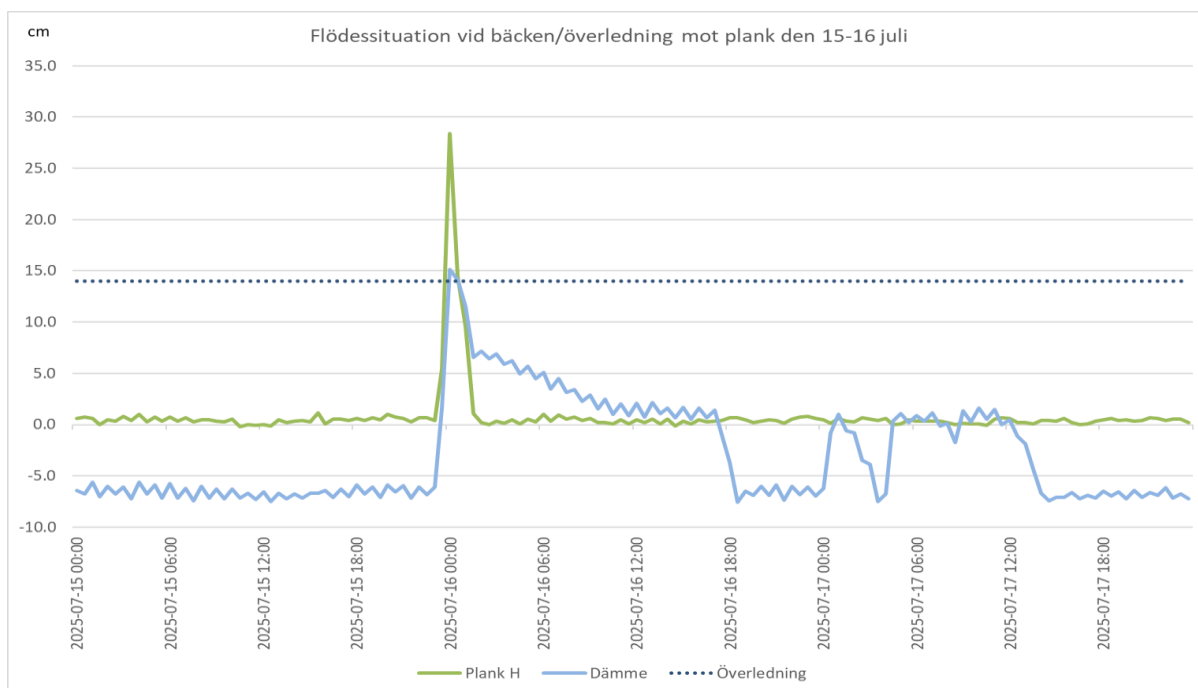
Figur 3 Dygnsnederbörd SMHIs mätstation Malmö A. Den 4 oktober föll den högsta dygnsnederbörden, 35 mm, över Malmö. Samma dygn registrerades endast någon enstaka mm i Veberöd och Genarp.

Den näst största nederbörden kom den 15 juli med 23 mm (Malmö A) och ytterligare 6 mm dagen därpå. För detta datum saknas nederbördsdata för såväl Veberöd som för Genarp, men man kan tydligt se på nivåtoppar från detta dygn att det har kommit stora nederbördsmängder även över åtgärdsområdet. Utöver detta tillfälle har det bara noterats små flödestoppar under det senaste året. Tanken är ju också att det endast är vid flöden motsvarande ca MHQ (medelhögvattenföring) som översvämningsytorna ska utnyttjas, så detta kan betraktas som helt planerligt.

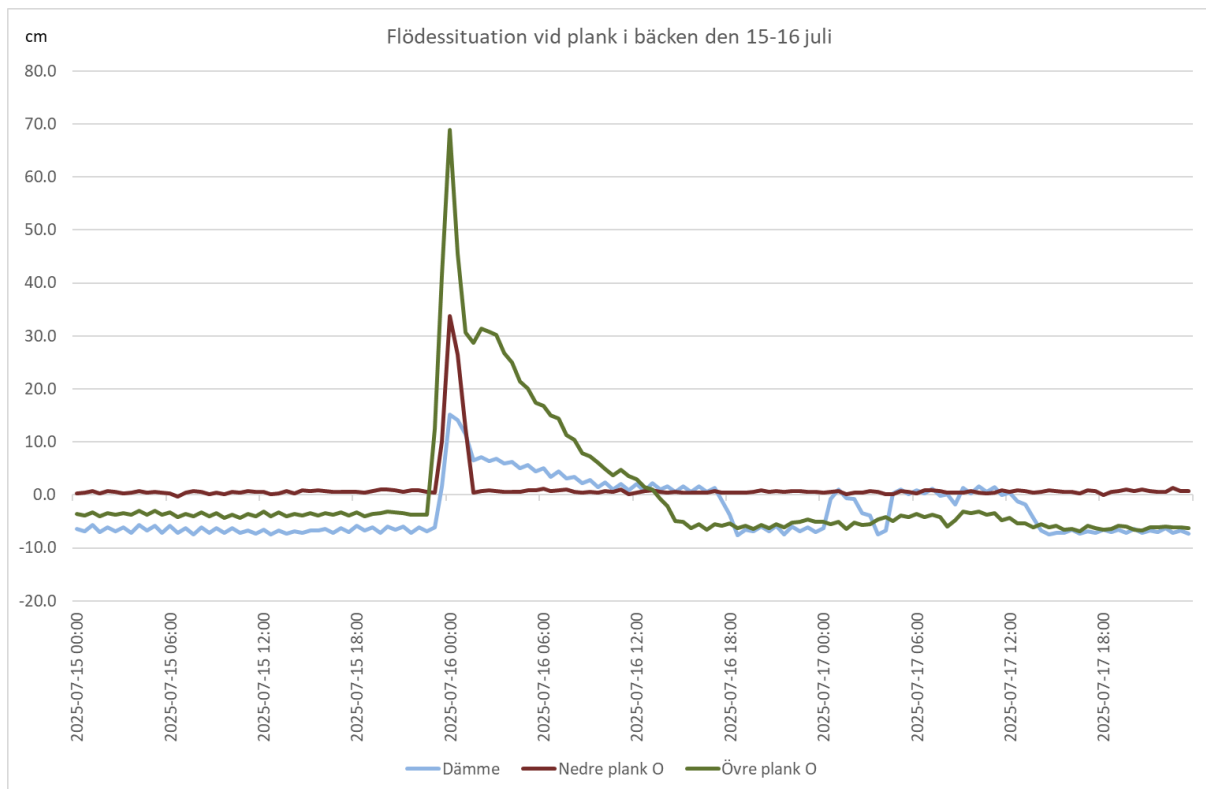
Flödessituationen vid de olika åtgärderna beskrivs i figurtexterna till de tre diagrammen (figur 4-6) nedan.

Figur 4 Nivån har stigit snabbt i dammen (0-nivån motsvarar den nivå då vatten börjar ledas över mot planken). Effekten är snabb även vid det övre planket där det börjar fylla på (direkt tillrinning via nederbörd) redan innan vatten leds över från dammen. Inom loppet av två timmar har det fyllts på 40 cm upp på planket. Vid nedre planket sker också en snabb påfyllning inledningsvis, men därefter något långsammare. Avtappningen från övre planket sker snabbt och är nere på normal nivå redan ca 2 timmar efter att tillflödet upphört. Vid nedre planket är avtappningen långsammare och stannar av på en högre nivå än utgångsläget.

Figur 5 Vattennivån i bäcken stiger snabbt över dämmeskanten (motsvarar 0-nivån) och fortsätter snabbt upp till en nivå strax över den nivå där överledning sker mot planket (streckad linje). Påfyllningen, såväl som avtappning, sker snabbt vid planket. Sannolikt är det huvudsakligen direkt tillrinning mot planket som orsakar den stigande nivån där, snarare än ett bidrag genom överledning från bäcken. Från att nivån har varit uppe på drygt 28 cm vid planket tar det bara en och en halv timme innan det åter är tomt.

Figur 6 Vid planken i bäcken sker, precis som vid de andra åtgärderna, en snabb nivåhöjning. På bara en och en halv timme stiger nivån vid det övre planket med mer än 70 cm. Här kan man se att det övre planket har en viss fördröjande effekt då höjningen vid det nedre planket (och i bäcken vid dämnet) sker med ca en halv timmes förskjutning. Avtappningen vid det nedre planket är snabb medan den sker med flera timmars förskjutning vid det övre planket. Om detta är en effekt av ett väl fungerande plank eller att utloppsslitsen har satt igen med grenar och löv är svårt att avgöra.

Slutsatsen från detta enstaka, kortvariga höglöde är att åtgärderna fungerar bra med att leda av vatten mot planken och fördröja. Fördröjningen är dock kortvarig och avtappningen från de fördröjande åtgärderna sker snabbare än önskvärt. Undantaget är det övre planket i bäcken (figur 6) där avtappningen sker under ungefär ett halvt dygn. Det är dock inte uteslutet att denna fördröjning beror på att den nedre delen av slitsen i planket har varit igensatt av skräp.

Eftersom det hittills varit få tillfällen med tillräckligt höga flöden för att se effekterna av påfyllnad på översvämningstorna föreslår vi att mätningen får fortgå ytterligare en vintersäsong, det vill säga fram till våren 2027.

Ekologigruppen 2026-04-16